

Gezond(en) in de wereld

Titus 3:1-15

Inleiding

Paulus geeft in dit laatste hoofdstuk nog enkele korte instructies aan Titus voor de omgang met de mensen in de wereld vanuit een christelijk perspectief. Daarbij gaat hij in op de verhouding tot de overheid, de onderlinge verhoudingen tussen mensen en uiteraard ook ons karakter waarmee wij ons in de wereld presenteren als een beeld van Christus. Om duidelijk te worden geeft hij een tegenstelling aan tussen het oude en het nieuwe leven. Opmerkelijk is dat hij sterk pleit voor het mijden van mensen die scheuringen veroorzaken, arbitraire kwesties promoten en hoe hij oproept hen in feite links te laten liggen. Aan het slot van dit hoofdstuk geeft hij uiteraard weer zijn persoonlijke groeten door en toont zijn zorg voor mensen en de voortgang van het Evangelie.

Thema's die we in dit hoofdstuk bespreken zijn:

- gehoorzaamheid aan de overheid;
- vroegere en huidige levenswandel;
- rechtvaardigheid en heiliging;
- doodlopende religieuze wegen;
- wat betekent: Amen.

Parallele hoofdstukken, die op onderdelen soms aanvullende informatie bevatten, treffen we aan in de brieven aan Timotheus (1 Tim. 6: 2^b-21, 2 Tim. 2:14-16 en 3:1-13.)

Exegese en toelichting

1. Herinner (a) hen eraan, dat zij zich aan overheid (b) en gezag (c) onderwerpen (d), gehoorzaam (e), tot alle goed werk (f) bereid zijn (g),

- a. 5279 hupomim'nesko, iets in herinnering brengen, denken aan
- b. 746 ar'che, begin, oorsprong, de eerste heerschappij, magistratuur, vorstendom, van engelen en demonen.
- c. 1849 exousia, kracht autoriteit, recht van keuze, beslissingsbevoegdheid
- d. 5293 hupo'tasso, zich stellen onder, onderwerpen, gehoorzamen
- e. 3980 peithar'cheo, gehoorzamen (aan de overheid)
- f. 18/2041 agathos ergon, nuttig, heilzaam, voortreffelijke werken
- g. 2092 'hetoimos, klaargemaakt, gereed, er klaar voor zijn.

In de gehele bijbel is de lijn zichtbaar dat de overheid (zie Joh. 18: 33-37, 19: 7-11, Rom. 13: 1-7, Coll. 1:15,16, Openb. 11:15-19) een onderdeel is van het plan van God om deze wereld bewoonbaar te laten blijven. Niet voor niets staat het meest bekende gedeelte m.b.t. de overheid (Rom. 13) ingebed tussen twee pericopen die een uitwerking van het gebod van de liefde bevatten. Christenen dienen zich dan ook positief op te stellen t.a.v. de overheid. Zij is er door God gegeven "u ten goede". (Rom 13:4) In het OT vinden wij, buiten het theocratische principe van de priester/profeet regering, ook het model van de door God bepaalde erfelijke troonsopvolging in het Davidisch koningschap. Vele malen wordt het bijbelse beeld van de koning tegenover het beeld van de despoot gesteld, zoals dat gewoon was buiten Israël. Zie daarvoor ook de waarschuwingen rondom het koningschap in het algemeen (Deut. 17:14-20). In onze samenleving wordt een scheiding gemaakt tussen kerk en staat. Het voert te ver buiten deze boekstudie, om daar diep op in te gaan. Maar algemeen geldt dat de kerk er wijs aan doet de burgerlijke overheid te erkennen en ook haar bestuurlijke richtlijnen te volgen, voorzover die onze vrijheid t.o.v. God niet in de weg staan. Indien de overheid ons dwingt tot ongehoorzaamheid aan God, dan prevaleert uiteraard onze dienst aan God. Hand. 5:29:... *"Men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan de mensen"* We dienen echter voluit te beseffen dat kijkend naar wat ook gezegd is door Christus en de apostelen over de eindtijd, er een wereldregering zal komen, die niet meer te gehoorzamen is, doordat ze onder controle en supervisie staat van de Antichrist. Er zijn dus wel consequenties aan verbonden.

2 geen lastertaal uiten (a), niet twisten (b), vriendelijk zijn (c) en alle zachtmoedigheid (d) bewijzen (e) aan alle mensen (f).

- a. 987 blasphemie, verwijtend spreken, spotten, lasteren
- b. 269 amachos, niet twistziek, zich onthouden van vechten, onoverwinnelijk, onweerstaanbaar;
- c. 1933 epieikes, gepast, behoorlijk, geduldig, mild, goedig
- d. 4236 praotes, zachtmoedigheid, mildheid, vriendelijkheid
- e. 1731 en-deiknumi, aanwijzen, demonstreren, openbaar maken,
- f. 444 anthropos, menselijk wezen, alle mensen

Een christen moet geen twister zijn, benadrukt Paulus hier. Het woord "amachos" (een macho) hier gebruikt is veelzeggend. Kijken we daar naar, dan blijkt dat we geen woordenstrijd moeten aangaan met mensen, waarbij wij, of de ander toestaan woorden te gebruiken, die triomfantalistisch zijn, een lading bezitten, als van een zwaard om te kwetsen, of badinerend, c.q. denigrerend zijn. Spreuken 12:18 stelt: *Er zijn er, wier gepraat werkt als dolksteken, maar de tong der wijzen brengt genezing aan.* De enige andere plaats waar het woord 'amachos' wordt gebruikt is in 1 Tim. 3:3, waar het als een criterium geldt voor het al dan niet aanstellen van oudsten. Wijsheid kiest woorden, die vrede brengen, genezing mogelijk maken en eenheid bewerkstelligen, zonder concessies te doen aan de waarheid of de eer van God. Onze woorden zijn te vergelijken met de kracht van een zwaard. De inzet van onze woorden is gelegen in het herstel van Gods oorspronkelijke bedoeling:

Rom. 13:4 Zij staat immers in dienst van God, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, wees dan bevreesd; want zij draagt het zwaard niet tevergeefs; zij staat immers in dienst van God, als toornende wreekster voor hem, die kwaad bedrijft.

Efez. 6:17 ..en neemt de helm des heils aan en het zwaard des Geestes, dat is het woord van God

Hebr. 4:12 Want het woord Gods is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard en het dringt door, zo diep, dat het van één scheidt ziel en geest, gewrichten en merg, en het schift overleggingen en gedachten des harten.

In onze taak, wanneer we geroepen zijn om te regeren of het evangelie te proclameren, moeten we ons er van bewust zijn, dat onze woorden ook "zwaardmacht" hebben. Dit heeft zowel betrekking op de zichtbare, als de onzichtbare wereld. We dienen zorgvuldig te zijn in onze woordkeus, maar ook niet al te "lievig". Paulus vatte een conflict met een ander ook niet direct op als een ongeestelijke gebeurtenis. Petrus wordt door hem nadrukkelijk en zelfs openlijk aangesproken (Gal. 2:11-14) als hij zich distantieert van heidenbroeders.

Het is een kwestie van karakter, wat onze woorden stempelt als christelijk. Niet in de eerste plaats onze woorden (zie Jac. 2) maken dat we een christen zijn, maar onze daden openbaren ons innerlijk leven met God. Laten we alert zijn, op wat onze geest proeft, wanneer iemands leven zich manifesteert in daden, reacties en woorden. Vaak zullen wij bij iemand die onverbroken is, een harde geest proeven, ook al zegt hij/zij de meest geweldige en aansprekende dingen. Het is dan zonder Gods Geest en nogal eens geboren vanuit de ziel van de mens, die niet genomen heeft vanuit de 'boom des levens', maar van de 'boom van kennis van goed en kwaad'. Vor alle duidelijkheid, ons woordgebruik ontketend enorme krachten. Jac. 3 spreekt hierover. De uitlegging zoals die vaak plaatsvindt in de kring van de zgn. "faith-preaching", als zouden onze woorden scheppende macht hebben, stelt de mens op een te hoog vlak. Bewijsvoering omtrent deze kwestie wordt vaak eerder in psychologische en esoterische termen weer gegeven, dan met concrete bijbels tekstmateriaal.

3 Want vroeger (a) waren ook wij verdwaasd (b), ongehoorzaam (c), dwalende (d), verslaafd (e) aan velerlei begeerten (f) en zingenot (g), levende in boosheid (h) en nijd (i), hatelijk (j) en elkander hatende (k).

- a. 2258 en, ik was, voltooid tijd
- b. 453 a'noetos, niet begrepen, onverstandig, dwaas
- c. 545 apeithes, onovertuigbaar, ongehoorzaam, onbuigbaar,
- d. 4105 pla'nao, van de rechte weg afleiden, bedriegen, tot dwaling brengen, van de waarheid

afvallen

- e. 1398 dou'leuo, slaaf zijn, dienen, zich overgeven aan,
- f. 1939 epi'thu'mia, verlangen, begeerte, wellust
- g. 2237 hedo'ne, genot, verlangen naar genot
- h. 2549 ka'kia, boosaardigheid, kwaadaardigheid, slechtheid
- i. 5355 'phthonos, afgunst, nijd, ingegeven door nijd
- j. 4767 stugne'tos, gehaat, verfoeilijk,
- k. 3404 mi'seo, haten, een afschuw hebben van, gehaat worden

2 Cor. 5:17, zegt ons dat: *het oude is voorbijgegaan en het nieuwe is gekomen*. We zijn een nieuwe schepping. We zijn een nieuwe soort mensen, met ongekende en ongehoorde mogelijkheden. Doordat we nieuw zijn, zijn we los gekomen van de dood, die ons maakte tot mensen die handelden als iemand die dwaas, eigenwijs, verslaafd aan allerlei wellusten, genotzucht, levend in boosaardigheid, in afgunst (jalouzie) en haat, een afschuw oproepend. Deze vrijere vertaling geeft de desolate toestand weer van de ongelovige. Het leven zonder God, brengt ons niet hierna in de hel, maar maakt deze wereld nu reeds tot de hel.

4 Maar toen de goedertierenheid (a) en mensenliefde (b) van onze Heiland (c) (en) God verscheen (d),

- a. 5544 chres'totes, goedheid, rechtschapenheid, vriendelijkheid
- b. 5363 philanthr'pia, menslievendheid, vriendelijkheid
- c. 4990 so'ter, redder, bevrijder, behouder
- d. 2014 epi'phaino, verschijnen, aan het licht brengen, zich tonen

Tegenover die houding van afkeer van anderen en zelfzucht wordt de onbaatzuchtige liefde van God gesteld voor de mensen. God houdt van mensen. Dit is overigens de enige plaats in de bijbel waar mensenliefde gebruikt wordt in relatie tot God. De enige twee andere plaatsen waar over liefde voor de mens gesproken wordt zijn Hand. 27:3 en 28:2, waar genoemd wordt de mensenliefde van de hoofdman Julius en van barbaren (inlanders) op het eiland Malta. We noemen enkele teksten die de liefde van God voor mensen tonen:

Joh. 3:16,17 *Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe. Want God heeft zijn Zoon niet in de wereld gezonden, opdat Hij de wereld veroordele, maar opdat de wereld door Hem behouden worde.*

2 Cor.5:18,19 *En dit alles is uit God, die door Christus ons met zich verzoend heeft en ons de bediening der verzoening gegeven heeft, welke immers hierin bestaat, dat God in Christus de wereld met zichzelf verzoenende was, door hun de overtredingen niet toe te rekenen, en dat Hij ons het woord der verzoening heeft toevertrouwd.*

Gal. 1:4 *Die Zichzelf gegeven heeft, voor onze zonden, om ons te trekken uit de tegenwoordige boze wereld, naar de wil van onze God en Vader..*

1 Joh. 3:1 *Ziet, welk een liefde ons de Vader heeft gegeven, dat wij kinderen Gods genoemd worden, en wij zijn het (ook).*

1 Joh. 4:9,10 *Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijn enigegeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad en Zijn Zoon gezonden heeft als een verzoening voor onze zonden.*

In dit vers(4) wordt nu een trinitarische tekstenreeks gestart. Vader (vs. 4), Zoon (vs6) en Geest (vs. 5,6) zijn betrokken in het werk van de verlossing. Het werk van de Vader is de vergeving, het werk van Christus is dat van degene die de verzoening bewerkte, terwijl de Heilige Geest onze zonden wegwast en ons leidt in de vernieuwing van ons denken.

5 heeft Hij, niet om werken (a) der gerechtigheid (b), die wij zouden gedaan (c) hebben, doch naar zijn ontferming (d) ons gered door het bad (e) der wedergeboorte (f) en der vernieuwing (g) door de Heilige

Geest (h),

- a. 2041 ergon, werken, daden, handelingen
- b. 1343 dikaiosune, rechtvaardigheid, rechtschapenheid
- c. 4160 poi'eo, maken, doen, vieren, verblijven
- d. 1656 eleos, medelijden, barmhartigheid, goedertierenheid
- e. 3067 lou'tron, baden, bad, badwater
- f. 3824 paliggena'sia, nieuwe geboorte, vernieuwing, herschepping, herboren worden.
- g. 342 ana'kainosis, vernieuwing, volledige verandering ten beste
- h. 40/4151 hagios pneuma, Heilige Geest, heilige adem,

Wedergeboorte is een term die slechts enkele keren gebruikt wordt in de bijbel. Het hier gebruikte "nieuwe geboorte/schepping" wordt verder alleen nog gebruikt in Matth. 19:28. Daar echter in de betekenis van de nieuwe geboorte na dit leven. Het bad waar in deze tekst over gesproken wordt is het Mikveh of Mikwa, het joodse rituele bad. Dit werd gebruikt conform de voorschriften dat de Jood zich moest wassen bij verschillende gebeurtenissen, alvorens hij/zij rein was en de tabernakel of de tempel mocht en kon naderen. Dit goldt in ieder geval bij de volgende gebeurtenissen:

1. het bruidspaar voor de huwelijksplechtigheid;
2. een echtpaar na de geslachtsdaad (Lev. 15:18);
3. de vrouw na haar menstruatieperiode (Lev. 15:19-33);
4. de proseliet die toetrad tot het Jodendom;
5. nieuw vaatwerk moest hier in gewassen worden, om het kosjer te maken.

Opmerkelijk is dat deze elementen een geestelijke spiegel hebben in de vergelijkingen tussen Christus en de gemeente. De regeling van deze reinigingsrituelen vinden we in de Talmud en de Misjna, met name in het hoofdstuk Tohorot, 'reiningen'. Het is gezien de nauwgezetheid van de Joodse wetgeving alleen al daarom weinig geloofwaardig dat de doop, als symbool van dit bad van wedergeboorte zich beperkt tot een besprenkeling. Alleen in Efez. 5:26 wordt ook het begrip Mikveh genoemd. Het opmerkelijke is dat daar een nauwe relatie gelegd wordt tussen het waterbad en het woord van God. Woord en Geest werken nauw samen in de reiniging van de gelovige.

Plaatsen waar gesproken wordt over wedergeboren worden zijn:

Joh. 3:3,7 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het koninkrijk Gods niet zien. Verwonder u niet, dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden.

1 Petr. 1:23 Nu gij uw zielen door gehoorzaamheid aan de waarheid gereinigt hebt tot ongeveer de broederliefde, hebt dan elkander van harte en bestendig lief, als wedergeboren, en niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en blijvende woord van God.

De wedergeboorte, als rechtvaardigmaking, als het in een nieuwe staat geschapen zijn, wordt bewerkt door de Heilige Geest en door het Woord van God.

Het gaat in deze tekst verder over de leer van de rechtvaardigmaking, de staat van rechtvaardigheid voor Gods aangezicht. Het ontbreekt de mens geheel en al aan mogelijkheden in zichzelf om rechtvaardig te zijn voor God. De bijbel is daar helder over: *Niemand is rechtvaardig, ook niet één.* Rom 3: 10 . Het is overduidelijk Gods initiatief geweest tot redding van de mens. Het is de redding van God, doordat onze ongerechtigheid op Zijn Zoon kwam te liggen. (Jes. 53:6) Doordat Hij die last droeg, kwam er de mogelijkheid dat wij vrij kwamen van de zonde, de schuld en de gevolgen van het oordeel.

In deze tekst zien we dat de wedergeboorte ons rechtvaardig maakt in de ogen van God, omdat Hij ons niet langer ziet als zondaren, maar door Christus naar ons kijkt, die de prijs voor ons volkomen heeft betaald. De prijs moest aan God betaald worden, niet aan de duivel! De gerechtigheid van God moest genoeg gedaan worden, zodat Zijn liefde zich kon uiten. In tweede instantie zien we dat er na de wedergeboorte een vernieuwing is, een volledige verandering en dat noemt de bijbel het proces van

heiliging.

6 Die Hij rijkelijk (a) over ons heeft uitgestort (b) door Jezus Christus, onze Heiland,

- a. 4146 'plousios, rijk, bemiddeld
- b. 1632 ek'cheo, uitgieten, schenken overvloedig uitdelen;

Op verschillende plaatsen lezen we dat de Heilige Geest uitgestort is. Zie bijv. Hand. 1:18, 2:17,33, 10:45. In Handelingen betreft dit dan de uitstorting met de begeleidende tekenen, zoals voorzeggd door de profeet Joël, maar bijv. in Rom. 5:5 gaat het over de liefde Gods, die door de Heilige Geest is uitgestort in ons hart. In ons tekstgedeelte is weer het accent op wedergeboorte en vernieuwing. Centraal staat dat er een buitengewoon nauwe relatie is tussen Jezus en de Heilige Geest. Het is ook Jezus die ons doopt in de Geest. (Luc. 3:16). Ook deze tekst maakt ons bewust van de onderlinge verbondenheid van de personen in de Godheid.

7 opdat wij, gerechtvaardigd (a) door zijn genade (b), erfgenamen (c) zouden worden overeenkomstig (d) de hope (e) des eeuwigen (f) levens (g).

- a. 1344 dikai'o-oo, rechtvaardig maken, rechtmaken, rechtvaardig verklaren
- b. 5485 charis, genade, gunst, welgevallen, dank
- c. 2818 klero'nomos, erfgenaam, iemand die een erfdeel verkrijgt
- d. 2596 ka'ta, omlaag langs iets, volgens
- e. 1680 el'pis, hoop, geloof, verwachting
- f. 166 ai'onios, eeuwig, zonder begin, zonder einde, dat wat altijd geweest is en altijd zal zijn
- g. 2222 zo'e, leven, volheid van leven, echt leven.

In hfdst. 1: 2 spreekt Paulus over de hoop van het eeuwige leven. Aan het eind van de brief, waar we hier bijna gekomen zijn, gaat hij dit nog een keer noemen. Alleen in de Titus-brief gebruikt hij deze woordcombinatie. Wel refereert hij nog in 2 Tess. 2:16 aan de hoop in relatie tot het eeuwige leven.

In onze tijd wordt steeds vaker de roep gehoord dat eeuwigheid, een andere betekenis zou hebben, dan altijd durend. Hoewel de normale uitleg van het begrip ai'onios, in feite alleen een voortdurende handeling toont, die niet stopt, is bijvoorbeeld in Titus 1:2 sprake van *voor eeuwige tijden*. Nauwkeurige lezing maakt duidelijk dat daar bedoeld wordt: Toen in de eeuwigheid de tijden gesteld werden. Menselijke redenatie kan wel de tijd bedenken, maar niet de eeuwigheid. Veelal gaat de discussie verder over ook het Hebreeuwse begrip Olam. Verschillende auteurs tonen nadrukkelijk aan dat dit begrip hoewel het in sommige situaties vanuit de context duidelijk is dat dit tijdelijk is, ook over God gezegd wordt. "De Eeuwige". Elke redenatie loopt vast op onze invulling van het tijdsbegrip. We zouden in deze de dingen moeten bedenken die boven zijn.

Wanneer hier over leven wordt gesproken is dat in de betekenis van het griekse woord Zoe, het natuurlijke vitale gebeuren van ons leven. Dit in tegenstelling tot Bios, wat betekent ons innerlijke leven.

8 Dit is een getrouw (a) woord (b) en ik wil, dat jij op dit punt (c) een krachtig getuigenis (d) geeft, opdat zij, die hun vertrouwen (e) op God gebouwd (f) hebben, ervoor zorgen (g) vooraan (h) te staan in goede werken (i). Die zijn schoon (j) en voor de mensen nuttig (k);

- a. 4103 pistos, trouw, betrouwbaar,
- b. 3056 logos, woord, leerstelling, onderwijs
- c. 4012 pe'ri, over, betreffende
- d. 1226 diabebai'o-omai, krachtig bevestigen, vol vertrouwen beweren
- e. 4100 pis'teuo, overtuigd zijn van, geloven, vertrouwen
- f. 4100 idem
- g. 5431 'charis, genade, gunst, welgevallen
- h. 4291 pro'istemi, vooraan plaatsen, leiden, besturen, zorgen voor, aandacht schenken aan
- i. 2570/2041 ka'los ergon, goede werken
- j. 2570 kalos, mooi, schoon, goed, gezond, sterk, flink

k. 5624 o'phelimos, nuttig

Tegenover alle dwaalleringen wil Paulus nogmaals de kracht van het leven door de Geest benadrukken, wat ons rechtvaardig maakt in de ogen van God. Dit is niet zomaar een poging om tot God te naderen, maar is in feite een buitengewoon betrouwbaar woord van God zelf.

Wanneer gesproken wordt over krachtig getuigenis, dan gebruikt Paulus hier een woord wat in feite zegt: een gefundeerd getuigenis. Het woord betekent zoveel als stevigmaken, bevestigen. Hiermee wordt Titus ook als apostel gewezen op de belangrijke noodzaak van een goed fundament wat gelegd wordt. Het is van grote waarde voor het functioneren van een gemeente, dat het fundament helder gelegd wordt. In 1 Tim. 1:7 gebruikt Paulus het begrip ook voor stellig spreken. Duidelijk is dat predikers van God geen boodschap hebben, waar je zelf van alles bij mag denken, maar dat ze een woord van God behoren te hebben, wat helder spreekt.

Het begrip vooraan staan, heeft een wijdere betekenis dan hier wordt gegeven in de NBG-vertaling. Het wordt op andere plaatsen gebruikt o.a. over de oudsten die hun gezin besturen en leiden. 1 Tess. 5;12, 1 Tim 3:4,5 en 5:17. De oorspronkelijke betekenis is die van een winkelier die voor zijn pand de waren aanprijst. In zekere zin moeten dus de daden van iemand, de roem als het ware over zijn leven, voor hem uit gaan. Voor een verdere uitleg van goede werken zie o.a. in Titus. 3:14.

9. *maar dwaze vragen (a), geslachtsregisters (b), twist(c), en strijd (d) over de wet (e) moet gij ontwijken (f), want dat is nutteloos (g) en doelloos (h).*

- a. 3474/2214 moros zetesis, dwaze, onzinnige twistgesprekken, disputen
- b. 1076 genealo'gia, afstamming, geslachtsregister
- c. 2054 eris, twist, ruzie, strijd
- d. 3163 mache, gevaecht, slag, woordenstrijd
- e. 3544 nomi'kos, schriftgeleerde
- f. 4026 peri'istemi, rondom iemand plaatsen, vermijden, ontwijken
- g. 512 anophe'les, nutteloos, schadelijk
- h. 3152 'mataios, ijdel, vergeefs, zinloos

De kwestie van wat onnutte zaken zijn, d.w.z. zaken die de aandacht afleiden van wat echt belangrijk is, komt terug in 2 Tim. 2:23. Duidelijk is dat wij deze zaken dienen te vermijden, door ze geen kans te geven wortel te schieten in ons leven of binnen de gemeenschap waarin we staan.

Elke religie heeft aspecten, die centraal staan in het denken van de leidende figuren, maar die in een extreme vorm voor ieder zichtbaar destructief zijn. In het christelijke geloof is dat bijv. wetticisme en fanatisme. Christenen die er in vervallen zijn voor ze het zelf in de gaten hebben onvruchtbaar geworden en raken hun oriëntatie kwijt. Enkele voorbeelden van onnute religieuze haarkloverijen, d.w.z. dode sporen in andere religies zijn:

1. Babel - de menselijke vermogen die leiden tot verwarring;
2. Boedhisme - eindeloos leeg worden wat nooit helemaal lukt.
3. Egypte - getroffen door haar eigen vloek;
4. Griekse myth. - hedonisme - brood en spelen - humanisme
5. Hindoeïsme - demonenangst (dwangmatig God dienen)
6. Jodendom - geslachtsregisters o.a. van engelen zie Kabbala en de 613 geboden van de Farizeërs;

Het ontwijken wordt in andere vertalingen benoemd als: wederstaan(SV) ontsla u zelf van (Luth.V), houdt u ver van (leidse Vert.), je niet ophouden met (Petr. C.)

10 *Een mens (a), die scheuring (b) maakt, moet gij, na hem een en andermaal (c) terechtgewezen (d) te hebben, afwijzen (e);*

- a. 444 'anthropos, een menselijk wezen

- b. 141 haireti'koos, scheurmaker, ketters, aanhanger valse leer
- c. 1208 deuterios, twee keer, in tweede instantie
- d. 3559 nouthesia, vermaning, waarschuwing
- e. 3868 parai'teomai, weigeren, afwijzen, vermijden

Opmerkelijk is dat het begrip hier gebruikt voor de mens die scheuring maakt, op andere plaatsen gebruikt wordt voor secte. Dit gebeurt o.a. in Handelingen. "de secte der Farizeën," (Hand. 5:17, 15:5, 26:5) "de secte der nazereers" (Hand. 24:5, 15), waartoe wij behoren. Later wordt dit woord gebruikt voor de ketterijen van dwaalleraren. We lezen daarover in:

1 Cor. 11:19 *Want scheuringen moeten er wel onder u zijn, zal het blijken, wie onder u de toets kunnen doorstaan.*

Gal. 5: 20 *Afgoderij, toverij, veten, twist, afgunst, uitbarstingen van toorn, zelfzucht, tweedracht, partijenschappen.....*

2 Petr. 2:1 *Toch zijn er ook valse profeten onder het volk geweest, zoals ook onder u valse leraars zullen komen, die verderfelijke ketterijen zullen doen binnensluipen, zelfs den heerser, die hen gekocht heeft, verloochende en een schielijk vederf ove zichzelf brengen.*

Het grote probleem van de scheurmaker is dat hij scheiding maakt tussen mensen onderling (zie kenmerken van de dwaalleraar zoals genoemd in de [Efeze-Studie](#)), maar ook tussen zichzelf en anderen. Hij weet de dingen meestal beter dan een ander. Een van de punten waaraan wij een scheurmaker kunnen herkennen is het zich bedienen van drogredenen.

Het woord drogreden wordt in Kramers Woordenboek uitgelegd als: *bedrieglijke redenering*. De bijbel gebruikt hier de woorden *kenos logos* voor of *pithanologia*.

kenos: leeg, ijdel, verwijderd van de waarheid, met lege handen staan. Het duidt op een uithollen van de waarheid, het zich ontdoen van kwaliteit en het "leegmaken" van de dienst aan God,

logos: het gesproken woord;

pithanologia: verleidende woorden, overredend spreken met de opzet de ander de fout in te laten gaan, op het verkeerde been te zetten.

Teksten waar dit begrip voorkomt zijn:

Efez.5:6: *Laat niemand u misleiden met drogredenen, want door zulke dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid.*

Col. 2:4: *Dit zeg ik, opdat niemand u met drogredenen misleide.*

Col. 2:8: *Ziet toe, dat niemand u medeslepe door zijn wijsbegeerte en door ijdel bedrog in overeenstemming met de overlevering der mensen met de wereldgeesten en niet met Christus.*

Het algemene kenmerk van een drogreden is dat het een bedrieglijke redenering is, die eerst onmaskert moet worden, wil het ware karakter van de redentatie boven water komen. Het ligt voor de hand dat satan zich voortdurend bediend van schoonschijnende redeningen, teneinde te trachten de kinderen Gods te verleiden en onbruikbaar te maken voor de dienst aan God. Daarom is het goed om inzicht te hebben in de waarheid en zo de drogredenen te onderscheiden. We zien het gebruik van drogredenen door satan in de verzoeking van Jezus in de woestijn en zagen dat ook Paulus daarvoor waarschuwt.

Drogredenen zijn o.a. herkenbaar aan:

- hun compromiskarakter, waardoor het woord van God geweld wordt aangedaan;
- hun gevolgen op termijn, het zijn loze beloften. (Let dus op hun einde!);
- het feit dat ze meestal manipulatief van karakter zijn;
- de aanwezigheid vaak van een vorm van paradoxale communicatie;
- het ontbreken van onderliggende feiten en het creëren van illusies;
- het bedekken van de waarheid en de aandacht er van af leiden;

het veroorzaken van een tegenstelling tussen leer en levenspraktijk;
het brengen van de mens tot vervreemding van zijn bestemming;
elementen van wereldgelijkvormigheid die ze bevatten;
ze bagataliseren de gevolgen van zonden.

Het begrip voor afwijzen hier gebruikt bij scheurmakers wordt op andere plaatsen ook gebruikt. Soms in de betekenis van:

1. verontschuldigen: als excuus (Luk 14: 18,19,)
2. fkerig zijn: van oude vrouwenpraat, en dwaze en onverstandige strijdvragen, (1 Tim 4:7 en 2 Tim 2:23)
3. zich verzetten: tegen straf (Hand. 25:11)
4. afwijzen (jonge weduwen voor taken) (1 Tim 5:11)

Andere Nederlandse vertalingen van dit woord voor afwijzen zijn: verwerpen(SV), onttrekken aan (Luth. Vert.), niet inlaten met (Leidse Vert.), vermijden (Petr. C.).

11 gij weet (a) immers, dat zo iemand het spoor (b) geheel bijster (c) is, en dat hij zondigt (d), terwijl hij zichzelf veroordeelt (e).

- a. 1492 eido, zien, weten, waarnemen, begrijpen
- b. 1612 ek'sterpho, verscheuren, binnenste buiten keren, bederven
- c. 1612 idem
- d. 264 hamartan, doel missen, zonder aandeel zijn in, dwalen, zich vergissen, Gods wet schenden
- e. 843 autoka'takritos, door zich zelf veroordeeld

Zelfveroordeling als woord komt alleen hier voor! Er is een verschil tussen zelfkritiek en zelfveroordeling inzake het Avondmaal. (1 Cor. 11:28) Zie verder ook Matth. 18: 15-18 en 2 Tess. 3:14,15. De praktijk wijst uit dat iemand die zichzelf inlaat met drogredenen, die tot scheuring leiden, vaak zo weinig zelfkritiek heeft (zo verblind is), dat hij of zij zich zelf ongeloofwaardig maakt voor anderen.

12 Doe uw best (a), zodra ik Artemas of Tychikus tot u zend, tot mij te komen te Nikopolis, want ik heb besloten (b) daar de winter door te brengen.

- a. 4704 spou'dazo, zich haasten, ernstig met iets bezig zijn
- b. 2919 krino, scheiden, ziften, onderscheiden, kiezen, goedkeuren, beslissen, oordelen

Artemas wordt alleen hier genoemd, naar alle waarschijnlijkheid was hij een metgezel en leerling van Paulus. Tychikus is heel wat bekender. Hand. 20:4 vertelt dat hij uit Azië kwam en met Paulus reisde op z'n derde zendingsreis. Andere plaatsen waar hij genoemd wordt zijn: Col. 4:7, Efez. 6:21, 21 en 2 Tim 4:12

13 Help Zenas, de wetgeleerde (a), en Apollos met alle ijver (b) voort, opdat hun niets ontbreke (c).

- a. 3544 nomi'kos, schriftgeleerde, advocaat
- b. 4709 spou'daioos, haastig, met spoed, ijverig, ernstig
- c. 3007 'leipo, verlaten, alleen laten, missen, verstoken zijn van

Opvallend is dat Paulus hier ook de bestuurlijke zorg voor reizigers bij Titus legt. Hij moet goed voor Zenas en Apollos zorgen. Wellicht dat de gemeente van nu daar nog wel wat in kan leren. Deze twee brachten naar alle waarschijnlijkheid de brief van Paulus bij Titus. Doordat beide goed op de hoogte waren van de Joodse gebruiken en de gevaren die kleefden aan het Jodanisme, was niet alleen de brief van Paulus welkom, maar ook hun advies en raad. Titus was als Griek veel minder op de hoogte van de gevaren die vanuit de synagoge konden komen, dan zij, die opgegroeid waren in het Joodse denken. De persoon van Appolos wordt genoemd in Hand. 18: 24-28 en 1 Cor. 1:12. De naam Zenas komt alleen hier voor.

14 En laten ook de onzen (a) leren (b) voor te gaan (c) in goede werken (d), ter voorziening (e) in hetgeen noodzakelijk (f) is, opdat zij niet onvruchtbaar (g) zijn.

- a. 2251 he'meteros, van ons
- b. 3129 man'thano, leren, aannemen, horen, vernemen
- c. 4291 pro'istemi, vooraan plaatsen, leiden, besturen, zorgen voor, aandacht schenken aan.
- d. 2570/2041 kalos ergon, goede werken
- e. 316 anag'kaios, noodzakelijk, onmisbaar, dat wat vereist is gezien de omstandigheden
- f. 5532 chreia, behoefte, noodzakelijkheid, gebrek, tekort, ambt
- g. 175 'akarpas, zonder vrucht, onvruchtbaar,

Paulus vraagt Titus leiding te geven aan de zorg door de gemeenteleden voor rondreizende predikers, die ook op Creta langs kwamen. Dit alles had één doel: de snelle voortgang van het Evangelie. De zorg voor deze reizende broeders, die Titus in opdracht van Paulus tijdelijk kwamen dienen, was een zorg van de gemeente. In dit verband moeten we er opnieuw aan denken dat de norm voor leiderschap ook gastvrijheid vergt.

15 Allen, die bij mij zijn, laten u groeten (a). Groet hen, die ons in het geloof liefhebben (b). De genade (c) zij met u allen. Amen (d)

- a. 782 as'pazomai, tot zich trekken, groeten, verwelkomen, salueren, met blijdschap ontvangen.
- b. 5368 phi'leo, liefhebben, beminnen, tekenen van liefde tonen
- c. 5485 charis, geande, gunst, welgevallen
- d. 281 a'men, echt, inderdaad, zo is het.

Paulus geeft drie groeten: de eerste is een groet (mede namens medechristenen) aan de christenen op Creta. De tweede groet betreft hen die Paulus persoonlijk kennen en hem liefhebben. De derde groet is aan allen en Paulus begint en eindigt al zijn brieven met genade. In de afsluiting zitten nuanceverschillen die per brief ook een persoonlijk element toevoegen. We kijken eens naar al die afzonderlijke afsluitingen:

Rom. 16:24 *De genade van onze Here Jezus Christus zij met u allen, amen*

1Kor.16:23/24 *De genade van de Here Jezus Christus zij met u. Mijn liefde is met u allen in Christus Jezus.*

2 Kor. 13:13 *De genade van de here Jezus Christus en de liefde Gods, en de gemeenschap met de heilige Geest, zij met u allen.*

Gal. 6: 18 *De genade van onze Here Jezus Christus zij met uw geest, broeders! Amen*

Efez. 6:24 *De genade zij met u allen, die onze Here Jezus Christus onvergankelijk liefhebben.*

Filip. 4:23 *De genade van de Here Jezus Christus zij met uw geest.*

Kol. 4:18 *Een eigenhandige groet van mij Paulus. Gedenk mijn gevangenschap. De genade zij met u.*

1 Tess. 5:28 *De genade van onze Here Jezus Christus zij met u*

2 Tess. 3:18 *De genade van onze Here Jezus Christus zij met u allen.*

1 Tim. 6:21^b *De genade zij met ulieden*

2 Tim. 4:21 *De Here zij met uw geest. De genade met ulieden.*

Tit. 3:25 *De genade zij met u allen.*

Fil.25 *De genade van de Here Jezus Christus zij met ulieder geest.*

Hoewel de schrijver van de Hebreeënbrief onbekend is, sommigen schrijven hem aan Paulus toe, eindigt ook die brief met de genade.

Begroeten gebeurde meestal in de vorm van een tijdrovende ceremonie, waarbij men elkaar omhelsde en kuste en ook wederzijdse plichtplegingen deed. Voor de Jood lag er dan ook nog vaak de dimensie van een maaltijd en het aanreiken van het zout als beeld van trouw en bescherming.

Het laatste woord: aan het eind van de brief staat Amen: Wat betekent dat nu feitelijk:

Het woord is in het grieks letterlijk overgenomen uit het Hebreeuws. In feite is het een universeel woord geworden, wat in alle talen bijna bekend is. Het stamwoord in het Hebreeuws is Amam, wat betekent "geloven". Het betekent dan ook: Echt, inderdaad, amen, het zij zo. Door het amen van de gemeente werd het gesprokene (woord of gebed) tot eigendom van hen die het bevestigde. Het begrip wordt

regelmatig gebruikt voor waarlijk en voor amen. Het komt in het NT 152 keer voor.

Wat daar op volgt:

In een enkele grondtekst wordt de volgende zin ook opgenomen bij de brief aan Titus: *Dit was geschreven aan Titus, gewijd als eerste opziener van de kerk der Cretenzen, van Nicopolis van Macedonië.* We constateren dat de bijbel in de canonieke vorm dit niet overgenomen heeft, en beschouwen dit verder als een ondersteuning van de authenticiteit van de brief.

Vragen:

1. Onze gehoorzaamheid aan de overheid kent grenzen. Welke grenzen zouden wij concreet kunnen noemen?
2. Een verschil tussen ons oude leven en het nieuwe is zichtbaar! Hoe gaan we om met iemands verleden?
3. Wat maakt het christelijk geloof anders dan alle andere religies?
4. Waarom is heiliging in ons dagelijkse leven noodzakelijk?